

Ministereren

Ministeriet for Forskning, Innovation
og Videregående Uddannelser

Ligestillingsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

28. november 2012

Til udvalgetsorientering fremsendes hermed mit talepapir fra samrådet i Ligestil-
lingsudvalget torsdag den 22. november 2012 vedr. udvidelse af kvote 2.

Med venlig hilsen

Morten Østergaard

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Slotsholmsgade 10

Post Postboks 2135

1015 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post fivu@fivu.dk

Netsted www.fivu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr. 12/003133-17

Samråd (åbent) i Folketingets Ligestillingsudvalg torsdag den 22. november 2012 om udvidelse af kvote 2 – LIU – alm. del spm. A

DET TALTE ORD GÆLDER

Spørgsmål A

Vil ministrene redegøre for, om det er regeringens politik at udvide kvote 2 med særligt henblik på, at flere mænd får en videregående uddannelse?

Svar

Tak for invitationen til at tale om vores optagelsessystem, som er et vigtigt emne, der ligger mig meget på sinde.

Ligestillingsministeren og jeg har aftalt, at jeg indleder, og dernæst taler ligestillingsministeren. Jeg vil særligt fokusere på det videregående uddannelsesområde, mens ligestillingsministeren efterfølgende vil belyse spørgsmålet i et bredere perspektiv.

Lad mig starte med at slå fast, at det er ikke regeringens politik at udvide kvote 2 med særligt henblik på, at mænd får en videregående uddannelse.

Når de videregående uddannelsesinstitutioner udvælger studerende via kvote 2 skal der selvfølgelig ske en lige behandling i vurderingen af ansøgere. Hverken mænd eller kvinder må gives fortrinsret.

Men det udelukker jo ikke, at vi fra politisk side bør reflektere over, om optagelsessystemet til de videregående uddannelser er skruet sammen på en måde, der på bedste vis får alle talenter i spil til gavn for både ansøgere og for samfundet som helhed.

Herunder om vi har et optagelsessystem, der formår at få både drengene og pigerne med.

Regeringen er meget optaget af, at vi skal gøre en særlig indsats for at få de udsatte drenge med. Det skal være en helhedsorienteret indsats – og at se på optagelsessystemet til de videregående uddannelser i den sammenhæng er én blandt flere måder at sætte ind.

Jeg mener grundlæggende, at der er behov for en reform af optagelsessystemet til de danske videregående uddannelser af en række årsager.

Danmark står over for et historisk uddannelsesløft. Regeringen har sat en ambitiøs målsætning om, at 60 procent af ungdomsårgang skal have en videregående uddannelse.

Det betyder også, at vi skal optage en mere differentieret gruppe af studerende, og at vi skal uddanne til et mere differentieret arbejdsmarked end tidligere.

Det stiller krav til, at vi har et optagelsessystem, der i højere grad end i dag er i stand til at fremme, at der kommer forskellige profiler ind på uddannelserne.

På psykologistudiet er der fx ikke kun brug for de bogligt kloge. Der er også brug for den kommende børnepsykolog med en forståelse for at møde barnet i øjenhøjde.

Min vision for optagelsessystemet er, at det bliver skruet sådan sammen, at institutionerne i højere grad end i dag er i stand til at optage de mest egnede og mest motiverede til hver uddannelse – i forhold til den enkelte uddannelse og i forhold til det arbejdsmarked, de studerende skal ud og virke i efterfølgende.

Jeg har som minister stillet klare krav til uddannelsesinstitutionerne om at øge kvaliteten og sikre, at flere gennemfører. Som et redskab til at opfylde det mål mener jeg, at det er centralt, at institutionerne får større indflydelse på, hvordan de optager de mest egnede.

Derfor har jeg signaleret over for uddannelsesinstitutionerne og de studerende, at tiden er kommet til nye tanker om vores optagelsessystem.

Institutionerne skal – inden for nogle overordnede rammer – have frihed til at definere, hvilke optagelsesprocedurer de anser for de mest egnede på de enkelte uddannelser.

Jeg ved ikke, om det var det, spørgeren henviste til, men under den tidligere regering udviklede optagelsessystemet sig til et mere og mere mekanisk system, hvor den altoverskyggende norm var en meget bastant kvoteforståelse, nemlig en adgangsbegrænsning med 90 procent på kvote 1 og 10 procent på kvote 2. Det kan man kalde en rigid kvoteforståelse i ordets egentlige forstand.

Der har været en forestilling om, at det var naturligt at vurdere en kommende arkitekts evner ved en optagelsesprøve, mens den kommende kommunikationsekspert skal udvælges på baggrund af karaktergennemsnit fra gymnasiet.

Et optagelsessystem, der optager de fleste på baggrund af deres karaktergennemsnit, har en styrke i, at det selvfølgelig er gennemskueligt for ansøgerne og understøtter uddannelsesinstitutionerne i at håndtere den meget store mængde ansøgere.

Men det har også begrænsninger. Vi har for vane at tænke, at et optagelsessystem, der udvælger studerende på baggrund af deres karaktergennemsnit, er det mest retfærdige. Men er det i virkeligheden det?

Det mener jeg faktisk ikke nødvendigvis, at det er.

Der skal være plads til både at udvælge studerende på baggrund af karakterer og på baggrund af fx optagelsesprøver eller optagelsessamtaler, alt efter hvad der er relevant for at sikre optag af de mest egnede på de enkelte uddannelser.

Den tidligere regerings begrundelse for den meget rigide kvotefordeling var, at man ville væk fra den pointjagt, der gjorde, at ansøgere brugte flere års uddannelsespause på at kvalificere sig til optag i kvote 2 på drømmestudiet.

Jeg ønsker mig bestemt ikke tilbage til tidligere tiders pointjagt. Jeg mener, at det er muligt at gå en anden vej.

Min hensigt med en øget kvote 2 er blandt andet også, at vi skal bruge optagelsessamtaler til at hæve barren. Det er eksempelvis hensigten bag, at der i den politiske aftale om den nye læreruddannelse indgår et krav om, at alle ansøgere med under 7 i karaktergennemsnit skal til en optagelsessamtale, hvor motivation og forventninger kan afstemmes, og hvorved vi forhåbentligt kan reducere det meget høje frafald på læreruddannelsen.

Internationalt ser vi en udvikling, hvor institutionerne i stadig større udstrækning benytter sig af motiveret ansøgning, optagelsesprøver, samtaler med videre. Der lægges især vægt på at inddrage andre kriterier end blot og bare karakterer, for eksempel ansøgerens egen motivation. Allerede forud for dette års optagelse har jeg givet institutionerne frihed til at fastsætte en større kvote 2.

Og dialogen med både institutioner og studerende fortsætter. Det blev for få år siden muligt for institutionerne at anvende optagelsesprøver og optagelsessamtaler uden forudgående dispensation

Men det er ikke en mulighed, der anvendes i vidt omfang. Det er ikke slået igennem endnu. Der er alt for få uddannelser, der efter min mening benytter sig af den mulighed.

En reform af optagelsessystemet med øget kvote 2 har altså til hensigt at sikre et bedre match mellem studerende, uddannelse og i øvrigt arbejdsmarkedet. Derudover er én af fordelene ved kvote 2, at det giver de unge, der ikke fik et højt gennemsnit fra gymnasiet en mulighed for at blive optaget på baggrund af andre kvalifikationer. Og vi ved, at denne gruppe har en overvægt af drenge. Som ligestillingsministeren om et øjeblik vil komme nærmere ind på, er det vigtigt, at vi har en helhedsorienteret indsats for at tiltrække flere drenge til de videregående uddannelser.

Og det er vigtigt at holde nuancerne for øje. Fx er det jo sådan, at jo højere op vi kommer inden for det videregående uddannelsesområde, jo mere lige er kønsfordelingen.

For så vidt angår den ungdomsårgang, der afsluttede 9. klasse i 2010, forventer vi, at 25,2 pct. af pigerne vil gennemføre en kandidatuddannelse mod 22,6 pct. af drengene.

Derimod er der en større skævhed, når der ses på det samlede tal for de videregående uddannelser:

60,2 pct. af de piger, der afslutter 9. klasse i 2010 forventes at gennemføre en videregående uddannelse inden for 25 år mod kun 47,3 pct. af drengene. Det vil sige, at for pigernes vedkommende er vi i mål i forhold til 60 procents målsætningen, mens drengene halter kraftigt efter.

Skævheden er opstået tidligt i uddannelsessystemet, hvor flere piger end drenge får en ungdomsuddannelse.

I forhold til en bredere indsats for at få flere drenge til at søge ind på en videregående uddannelse er det derfor også vigtigt at se på indholdet af uddannelserne:

Den kommende reform af pædagoguddannelsen vil fx også se på muligheden for at integrere it som en del af uddannelsen og understøtte flere forskelligartede læringsstile allerede i før-skolealderen. Desuden kan nye specialiseringsmuligheder bidrage til at tiltrække flere mandlige studerende. Det håber jeg kan understøtte den positive tendens, der har været siden 2007, hvor flere og flere mænd vælger en uddannelse inden for det pædagogiske område.

Forskning viser desuden, at det praksisrettede er vigtigt for at motivere og fastholde drenge i et uddannelsesforløb.

Her kan fx en øget grad af entreprenørskabsånd i uddannelserne måske bidrage til at tiltrække drengene. Erhvervs- og vækstministeren og jeg lancerer inden længe en omfattende innovationsstrategi, der blandt andet også ser på, hvordan vi får flere iværksættere blandt studerende og mere praksis i uddannelserne.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

I den forbindelse er jeg særligt optaget af, at et øget praksiselement ikke kun handler om flere praktikforløb, men også at vi indretter undervisnings-, lærings- og eksamensformer til i højere grad at være orienteret mod praksis.

Det kan som positiv sideeffekt have, at vi i højere grad får fat i de drenge, der ellers ikke ville have fået en videregående uddannelse.

Endelig er jeg også optaget af, at vi får en stærkere og bredere talentkultur. Derfor lancerede jeg i sommer et debatoplæg om fremtidens talentindsats. Vi skal leve af vores viden og vores idéer, og derfor er det afgørende, at vi udvikler talentmassen og får alles talent i spil – ikke kun forskertalentet, men også iværksætteren og den kreative og innovative studerende, uanset om det er drenge eller piger.